

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans medicinska insats
2023 Bromölla kommun

Bromölla 2024-02-01

Maria Nilsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar

Innehåll

Inledning.....	3
Patientsäkerhet	3
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten	4
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	4
Hantering av klagomål och synpunkter.....	4
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	4
Skolsköterskans och skolläkarens uppdrag	5
Vårdnadshavares delaktighet.....	6
Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits under 2023 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten	6
Avvikelse 2023	9
Övergripande mål och strategier för kommande år	9
Bilagor.....	11
Bilaga 1 Vanligaste kontakterna i EMI 2023.....	11
Antal som tackat nej till erbjuden vaccination 2023.....	11
Bilaga 2 Skolsköterskans årshjul för årskurs F-6	12
Skolsköterskans årshjul för årskurs 7-9.....	12

Inledning

De medicinska insatserna inom elevhälsan i Bromölla kommun omfattar de insatser som skolläkare och skolsköterska utför.

Personal inom elevhälsans medicinska insats, EMI, står under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. (2017:30 HSL)

Hälso- och sjukvården ska bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Det innebär att vården särskilt skall:

1. Vara av god kvalitet och tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet.
2. Vara tillgänglig.
3. Bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.
4. Främja goda kontakter mellan patient och hälso- och sjukvårdspersonal.

Enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska alla vårdgivare skriva en patientsäkerhetsberättelse varje år.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbete är viktigt för att uppnå en god kvalitet på hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården.

Syftet med patientsäkerhetsarbete är att bidra till att minska antalet vårdskador och risker i hälso- och sjukvården. Detta ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppstår medicinskt ledningsansvar (MLA).

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SPS 2010:659)

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) delegeras till annan person med sådan kompetens.

All hälso- och sjukvårdspersonal har eget yrkesansvar för att arbetet ska utföras efter gällande lagar och följa riktlinjer och rutiner som gäller för verksamheten.

Skolläkaren har det övergripande medicinska ansvaret.

Verksamhetschef, tillika enhetschef för centrala elevhälsan har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

I Socialtjänstlagen (2001:453) framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kunskap om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd. I sådana fall skrivs en orosanmälan.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SPS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Såväl skolsköterskor som skolläkare har eget medicinskt yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolsköterskans och skolläkarens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Varje medarbetare är skyldig att identifiera avvikelser och risker i verksamheten och rapportera dessa. Detta sker skriftligt i en avvikelserapport. Avvikelserapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning och uppföljning sker efter analys.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada ska anmälas av verksamhetschefen till institutionen för vård och omsorg, IVO.

Rutiner för avvikelshantering finns i metodhandboken.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i digitalt på kommunens hemsida under den gemensamma synpunktshanteringen och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen.

För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan pågår kontinuerligt mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex. med:

- Vårdnadshavare
- Skolläkare
- Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken och Barn- och ungdomshabiliteringen i Kristianstad och Karlshamn angående somatiska kontroller på elever som medicinerar med vissa läkemedel
- Barnkliniken, CSK
- Elevhälsans medicinska insats på andra skolor
- Barnhälsovården
- Vårdcentraler i Bromölla
- Socialtjänsten

Skolsköterskans och skolläkarens uppdrag

Elevhälsans medicinska insats (EMI), ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

EMI erbjuder samtliga elever minst tre hälsobesök/hälsosamtal hos skolsköterska under grundskoletiden och ett hälsosamtal under tiden i gymnasieskolan. Dessa besök är både hälsoövervakande och hälsofrämjande. Tidig upptäckt av funktionssvårigheter, sjukdomar, hälsoproblem och/eller andra individuella behov eller ohälsa hos eleven kan identifieras. Eleven ges möjlighet att diskutera sin upplevda hälsosituation och skolsituation med skolsköterskan. Standardiserade mallar tillsammans med barnets individuella behov och frågor utgör en del av hälsosamtalen. Se bilaga 1.

Hälsosamtalen är jämnt fördelade under skoltiden och görs i:

- Årskurs 1 på grundskolan
- Årskurs 4 på grundskolan
- Årskurs 7 på grundskolan
- Årskurs 1 på gymnasieskolan

Hälsobesöken omfattar en del allmänna hälsokontroller som t.ex. vikt-, längd-, syn-, hörsel- och rygghälsokontroll och bygger på klinisk identifikation och screeningundersökningar.

I enlighet med hälso- och sjukvårdslagen gör EMI bedömning utifrån sin kompetens i förhållande till den enskilde elevens behov och remitterar och/eller hänvisar vid behov vidare till annan instans, t.ex. barnläkare, annan specialistläkare, primärvård eller barn- och ungdomspsykiatri. Kontakt tas ofta med vårdnadshavare.

EMI utför även (Se bilaga):

- Enklare sjukvårdsinsatser.
- Vaccinationer, enligt socialstyrelsens fastställda program.
- Kompletteringsvaccinationer enligt svenskt vaccinationsprogram.

EMI deltar i skolornas elevhälsoarbete med medicinsk kunskap.

Grundläggande för patientsäkerhet och kvalitet inom all hälso- och sjukvård, är dokumentation av elevens symtom, besvär och behov samt professionens bedömning och vidtagna åtgärder. Dokumentation i patientjournalen är av största vikt för god uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Efter samtliga vårdnadshavares skriftliga medgivanden, inhämtas journal från elevhälsans medicinska insats från eventuella tidigare skolor. Vid överföring av journal mellan skolor, dokumenteras alltid medgivandet från vårdnadshavare i journalen. Journalen överförs oftast elektroniskt till elevens aktuella journal via en digital inläsningsfunktion. Är inte journalsystemen kompatibla, får scanning av dokumenten utföras.

Vårdnadshavares delaktighet

EMI bedriver frivilliga insatser för elever. Eleven har rätt att själv söka vård hos personal från elevhälsans medicinska insats. Kontakt tas med vårdnadshavare i de fall där personalen bedömer att det är lämpligt eller nödvändigt. Tystnadsplikt ska brytas i vissa situationer, t.ex. vid misstanke om att barnet far illa.

Det är viktigt att uppmärksamma om behov av tolk behövs för att säkerställa att vårdnadshavare får korrekt information. Oftast används telefontolk i fysiska möten och samtal.

Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits under 2023 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Medarbetade EMI

Samtliga tillsvidareanställda skolsköterskor i Bromölla kommun är specialistutbildade sjuksköterskor och har utbildning till distriktssköterska eller barnsjuksköterska. Under året har en skolsköterska varit föräldraledig och två vikarierande skolsköterskor har anställts, en till vårterminen och en till höstterminen.

Skolsköterskor i Bromölla deltar internt sedan hösten i regelbundna professionsträffar. Träffarna sker antingen fysiskt eller digitalt. Där förs kollegiala diskussioner med varandra och alla skolsköterskor deltar samtidigt.

Tidigare skolläkare har gått i pension. Ny skolläkare har anställts under hösten. Befintlig skolläkare är distriktsläkare och skolläkare. Dokument om när skolläkare ska kontaktas har utformats. Skolläkare gör bl.a. medicinska bedömningar, remitterar till hälso- och sjukvården, träffar elever för inskrivning i anpassad skola, samt bedömer och planerar vaccination för elever utanför det ordinarie barnvaccinationsprogrammet.

Årshjul

Under läsåret återkommer ett antal händelser som ligger till grund för det systematiska kvalitetsarbetet och skolsköterskans arbete. Arbetet åskådliggörs via två övergripande årshjul (F-6 och 7–9). Se bilaga 2.

Metodhandbok

För att säkerställa insatser och arbeta enhetligt, är metodhandboken ett verktyg för skolsköterskor och skolläkare i det dagliga arbetet. Här finns övergripande dokument och riktlinjer som syftar till att elevhälsans medicinska insats i Bromölla kommun ska uppnå en

hög patientsäkerhet och god kvalitet. Metodhandboken finns tillgänglig på kommunens intranät och gör det lätt för personalen att ta del av rutiner och riktlinjer som gör att alla kan arbeta mer likartat.

Metodboken har uppdaterats kontinuerligt med hjälp av kommunens webbansvarige personal.

Journalföring

- Dokumentationsmallar och checklistor i journalsystemet PMO är reviderade.
- Viss skriftlig information efter genomförda besök skickas hem via post till vårdnadshavare.
- Rutin och riktlinjer för intern journalgranskning följs. Syftet är att stärka patientsäkerheten och utveckla dokumentationens innehåll och kvalitet. Resultatet efter genomförd granskning, används som vägledning. Journalgranskning ska ske minst en gång/läsår och om särskilda händelser uppstått. Samtliga skolsköterskor ska närvara vid granskningen.
- Rutin för dokumentation och journalföring för barn med skyddad identitet följs.
- Riktlinje för överföring av journal till EMI i Kristianstad kommun följs. När samtycke för journalöverföring finns, skickas sammanfattning, vaccinationskort och vaccinationsplanering samt tillväxtvärden och tillväxtkurva till mottagande skolsköterska.
- Uppdatering av Elevhälsans ärenden, som finns i en separat modul i journalsystemet PMO pågår kontinuerligt. Syftet är att ge ett bättre stöd för elevhälsans gemensamma arbete. I Elevhälsans ärenden kan dokumentation ske kring elevärende, klassärende, skolärende, egna uppdrag samt möteshantering. Det är främst personal inom icke medicinsk elevhälsa som rektor och specialpedagog som skriver i Elevhälsans ärenden. Medicinsk elevhälsa, dokumenterar i professionsjournalen i PMO.
- Digital samtyckesfunktion har blivit tillgänglig i PMO. Utbildning har genomförts. Funktionen ska användas fr.o.m. nästa år, inför vaccinationer och journalöverföringar. Samtycket ges av vårdnadshavare via bankid. Det administrativa arbetet förenklas och säkerställs.

Informationssäkerhetsplan och systematisk logguppföljning av journalsystemet

Loggkontroll görs för att säkerställa patientintegritet och förhindra obehörig åtkomst i dokumentationssystemet. Loggkontroller i PMO har utförts regelbundet av chefen för centrala elevhälsan, tillika verksamhetschef enligt HSL tillsammans med MLA.

Kontrollrutinen innebär

- Systematisk stickprovskontroll, 2 användare loggas var fjärde månad
- *Vid vårdnadshavares begäran om loggutdrag*
- Kontroll vid eventuell misstanke om obehörig åtkomst

Granskningsprotokoll förs på särskild blankett och arkiveras i minst 2 år.

Granskningsresultatet kategoriseras i:

- Inget anmärkningsvärt
- Individuell utredning
- Central utredning

Bedöms något som oklart görs utredning av chefen för centrala elevhälsan i rollen som verksamhetschef enligt HSL.

Medicinsk utrustning

Medicinteknisk utrustning är våg, blodtrycksapparat och audiometer. Service och underhåll av medicinteknisk utrustning utförs av medicinskteknisk ansvarig person från företaget Onemed en gång/år. Personal från Onemed åker ut till skolan och gör service, kalibrering och kontroll av de medicintekniska produkterna på plats.

Vaccinationer

Målet för skolans vaccinationsverksamhet är att alla barn som lämnar grundskolan skall ha ett fullständigt vaccinationskydd. Vaccinationer är frivilliga.

- Ordination av vaccination ska göras innan vaccinationstillfället på respektive skola av behörig skolsköterska eller skolläkare och dokumenteras i journalsystemet.
- Varje skolsköterska är huvudansvarig för elever på sin skola samt att aktuellt ordinationsschema följs. Diskussion tas med skolläkare vid oklara ärenden.
- Huvudansvarig skolsköterska vaccinerar eleven.
- Alla vaccinationer sker alltid tillsammans med annan skolsköterska eller skolläkare närvarande.
- Inför alla vaccinationer måste vårdnadshavare ge samtycke. Finns det flera vårdnadshavare måste båda lämna sitt samtycke. Vårdnadshavare kan från 2024 signera samtycke genom att följa en länk och identifiera sig med bankid. För de vårdnadshavare som inte har bankid, ges skriftligt samtycke på särskild blankett.
- Om vårdnadshavare tackat nej till erbjuden vaccination, erbjuds barnet ny vaccination senast vid nästkommande vaccinationstillfälle enligt barnvaccinationsprogrammet. Vårdnadshavare erbjuds även samtal med skolläkare.
- Vaccinationer erbjuds enligt nationella barnvaccinationsprogrammet i årskurs 2, 5 och 8 samt då individuella vaccinationsordinationer gäller.

Inskrivning i anpassad skola

Riktlinje för mottagande i anpassad skola följs. Om barnet inte har annan medicinsk kontakt, som kan skriva intyg inför inskrivning, görs detta av skolläkare. Skolläkare träffar alla barn, som hen skriver intyg till.

Digitala lösningar

Vi har ibland haft digitala föreläsningar, utbildningar, möten och webinarium både i och utanför verksamheten.

Primärvård och Barnhälsovård

Samtliga skolsköterskor har kontakt med distriktssköterskor inom barnhälsovård från vårdcentralerna i Bromölla eller annan berörd vårdcentral. Målet är att ha fortsatt god kontakt och bra dialog med varandra kring samverkan och samarbete. Skolsköterskor har möjlighet att remittera till primärvården i Bromölla.

Utbildning/Föreläsning

Samtliga skolsköterskor har deltagit i föreläsning, som hölls av skolsjukgymnast från annan kommun.

Nätverk för Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) i Bromölla ingår i ett nätverk där elevhälsans MLA från Bromölla, Osby, Östra Göinge, Kristianstad och Hässleholm medverkar. Nätverket träffats fysiskt 3–4 gånger under året. I nätverket har metodhandbok, arbetssätt, metoder, riktlinjer, rutiner, kvalitet, lagar och andra viktiga och aktuella ämnen diskuterats.

Anpassad matsedel

Skolsköterska kan efter medicinsk bedömning skriva intyg för behov av Anpassad matsedel till elev. Bedömning görs efter kontroll av tillväxt i kombination av elevens anpassningsbehov av måltider på grund av tex fysiska, kognitiva eller utvecklingsbetingade funktionsnedsättningar.

Samverkan BUP

Studiebesök har gjorts på BUP under hösten. Skolsköterskor, skolpsykolog och enhetschef för Centrala barn- och elevhälsan gjorde studiebesök för att främja samverkan.

SPSM

Några av skolsköterskor har deltagit i en nätbaserad fortbildning från Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Kursen vänder sig till elevhälsoteamet. Kursen syftar till att utveckla ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt i hela skolan med målet att säkerställa elevers rätt till stöd. Kursen bedrivs under stora delar av läsåret med olika moment.

Avvikelser

2023

EMI har skrivit en avvikelsesrapport internt, en avvikelsesrapport har skickats till EMI från annan verksamhet.

Områden

Riktlinjer/Rutiner

Antal: 2

Allvarlighetsgrad: Mindre

Aktuella avvikelsesrapporter har avsett:

- Administration inför och efter vaccination

Övergripande mål och strategier för kommande år

Praktisk användning av digitala samtyckesfunktioner i PMO kring journalöverföring och vaccinationer.

Samverkan och fortbildning med ny skolläkare och utformning av tydliga dokument för riktlinjer kring Tillväxt och Pubertet.

Revidering och utökning av EMI:s metodhandbok på intranätet.

Kollegial journalgranskning.

Bromölla _____

Håkan Ewerman

Verksamhetschef Centrala barn- och elevhälsan

Maria Nilsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar

Bilaga 1

Vanligaste kontakterna i EMI 2023

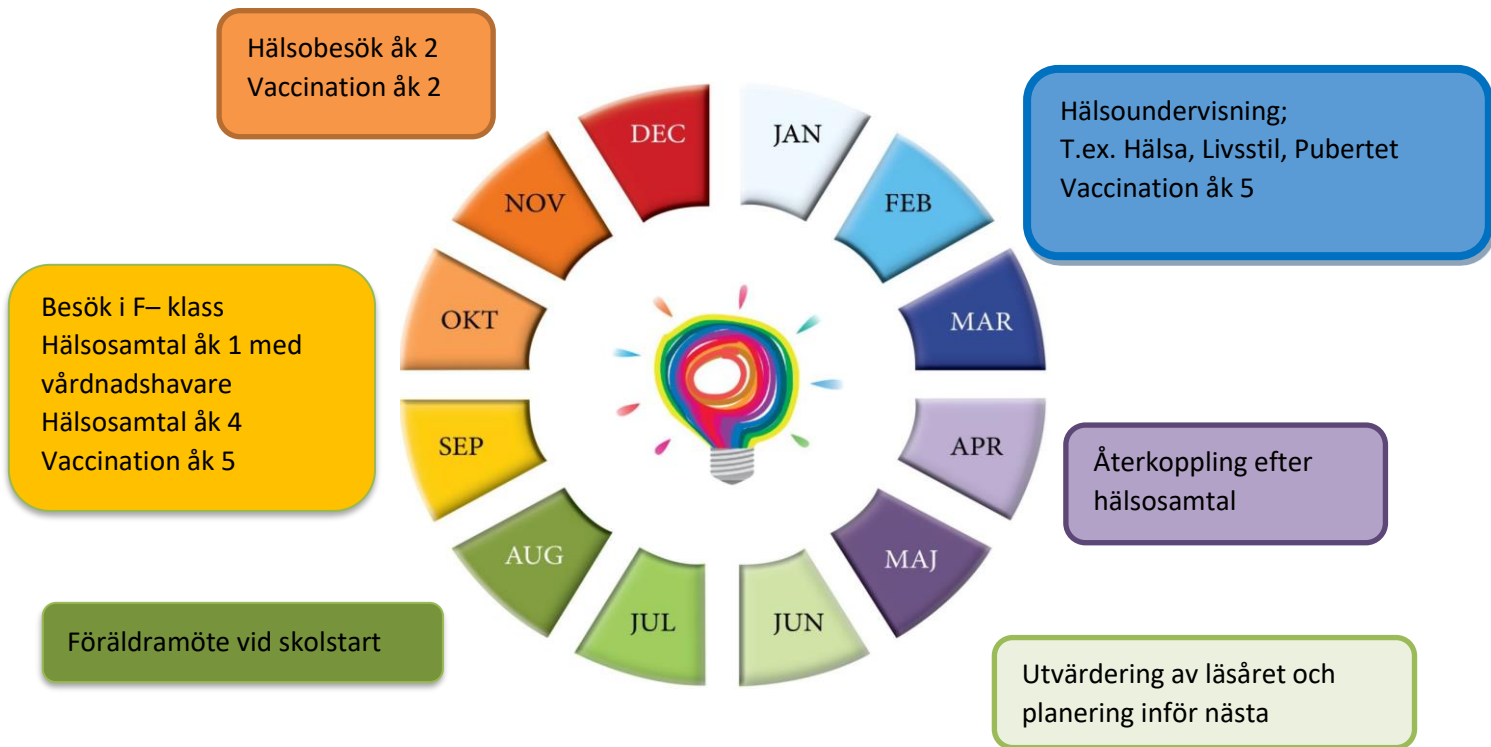
Kontakt	Totalt antal
Administration	1363
Besök inför hälsosamtal	39
Hälsosamtal	469
Medicinsk kontroll	138
Oplanerat besök	603
Planerat besök	365
Samtal	113
Telefon	235
Vaccination	476

Antal som tackat nej till erbjuden vaccination 2023

Skola	MPR Åk 2	HPV Åk 5	diTekiBooster Åk 8
Alvikensskolan	2	6	
Dalaskolorna		2	
Edenryd, Näsum, Gualöv skola	3	5	
Humleskolan			1

Bilaga 2

Skolsköterskans årshjul för årskurs F-6

Skolsköterskans årshjul för årskurs 7-9

